

اضافه های تشبیهی و استعاری فارسی دهم

اضافه های تشبیهی					
ردیف	نمونه	درس	ردیف	نمونه	درس
۱	پیرایه خرد	۱	۱۵	معرکه قلوب	۱۰
۲	ذخیرت تجربت	۱	۱۶	دشت شب	۱۱
۳	کودک عقل	۳	۱۷	رود خلق	۱۱
۴	گذرگه تاریخ	۳	۱۸	خوشه خشم	۱۱
۵	دیوار عدل	۳	۱۹	گل صبر	۱۱
۶	بوم محنت	۵	۲۰	جام توحید	۱۱
۷	آب اجل	۵	۲۱	تیغ ستم	۱۱
۸	تیر جور	۵	۲۲	پرده اشک	۱۱
۹	نوش لعل	۵	۲۳	گنجینه یادها و خاطره‌ها	۱۱
۱۰	بنای ظلم	۵	۲۴	آفتاب نعمت	۱۴
۱۱	مهر رخ	۶	۲۵	منجلاب فساد	۱۶
۱۲	خار غم	۷	۲۶	دفتر روزگاران	۱۷
۱۳	آفتاب فتح	۱۰	۲۷	تخم محبت	۱۸
۱۴	آسمان سینه مومنین	۱۰	۲۸	باران رحمت	۱۸
اضافه های استعاری					
ردیف	نمونه	درس	ردیف	نمونه	درس
۱	فروغ روی	۱	۹	خواب مرداب	۱۱
۲	درِ نیستی	۲	۱۰	باریدن مرگ	۱۱
۳	گوشه وجدان	۳	۱۱	بوی مهربانی و عشق	۱۱
۴	وجدان تاریخ	۳	۱۲	بام میهن	۱۱
۵	لبان اراده	۳	۱۳	بوسیدن سپهر	۱۲
۶	درِ بخت	۵	۱۴	باریدن بدبختی	۱۶
۷	سینه خاک	۹	۱۵	درهای امید و روشنایی	۱۷
۸	چشم زمانه	۹	۱۶	غرق گل	۱۷

ردیف	نمونه از دروس یک و پنج جهت یادگیری	واژه	معنی غیر حقیقی	رابطه شباهت	استعاره	مجاز
۱	که پیدا کرد آدم از کفی خاک به نام کردگار هفت افلاک	کف هفت افلاک	مقدار کم کل جهان			
۲	تویی خَلّاق هر دانا و نادان تویی رزّاق هر پیدا و پنهان	دانا و نادان پیدا و پنهان	همه کس همه کس			
۳	توئی هم آشکارا هم پنهانم زهی گویا ز تو کام و زبانه	آشکارا و نهان	همه وجود			
۴	فروغ رویت اندازی سوی خاک عجایب نقش‌ها سازی سوی خاک	خاک نقش‌ها	زمین گل و گیاه			
۵	گفت: درین معرکه یکتا منم تاج سر گلبن و صحرا منم	معرکه	جهان و طبیعت			
۶	قطره باران، که در افتد به خاک زو بدمد بس گهر تابناک	خاک گهر	زمین گل و گیاه			
۷	ابر ز من حامل سرمایه شد باغ ز من صاحب پیرایه شد	سرمایه پیرایه	باران گل و گیاه			
۸	در بن این پرده نیلوفری کیست کند با چو منی همسری؟	پرده نیلوفری	آسمان			
۹	پشت دیوار آنچه گویی، هوش دار تا نباشد در پس دیوار، گوش	گوش	انسان			
۱۰	ما را سر باغ و بوستان نیست هرجا که تویی تفرج آن جاست	سر	قصد			
۱۱	عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت فتنه انگیز جهان نرگس جادوی تو بود	عالم نرگس	مردم عالم چشم			
۱۲	هم مرگ بر جهان شما نیز بگذرد هم رونق زمان شما نیز بگذرد	جهان	وجود و زندگی			
۱۳	آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد	خاص و عام حلق و دهان	همه کس همه وجود			
۱۴	در مملکت چو غرش شیران گذشت و رفت این عوعو سگان شما نیز بگذرد	شیران سگان	انسان های شجاع انسان های پست			
۱۵	بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت هم بر چراغدان شما نیز بگذرد	باد شمع‌ها چراغدان	مرگ عمر و زندگی عمر و زندگی			
۱۶	زین کاروان سرای بسی کاروان گذشت ناچار کاروان شما نیز بگذرد	کاروان سرا کاروان	دنیا عمر یا حکومت			
۱۷	ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع این گرگی شبان شما نیز بگذرد	رمه چوپان شبان	مردم مامور حکومت عامل حکومت			
۱۸	برکن ز بن این بنا که باید از ریشه بنای ظلم برکنند	بنا	ظلم			
۱۹	و مکاری از ما سی دینار مغربی می‌خواست، و هیچ چاره ندانستیم بعد از آنکه حال دنیاوی ما نیک شده بود و هر یک لباسی پوشیدیم، به گرمابه شدیم	مغربی	مرغوب			
۲۰		دنیاوی	اوضاع مالی			

ایهام ها و ایهام تناسب های نیم سال اول

ردیف	نمونه	واژه	ایهام / ایهام تناسب
۱	صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد	سر روی جا نگه دارد	
۲	چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت ز دست بنده چه خیزد خدا نگه دارد	بنده	
۳	گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید	بو	
۴	چو سرو از راستی برزد علم را ندید اندر جهان تاراج غم را	راستی	
۵	مَثَلِ قرآن، مَثَلِ آب است روان؛ در آب، حیات تنها بود و در قرآن حیات دلها بود	روان	
۶	معلم، مرغان را گویا می کشید؛ خرگوش را چابک می بست؛ سگ را روان گزته می ریخت	گویا چابک روان	

ردیف	حسن تعلیل های نیم سال اول	توضیح
۱	گل از شوق تو خندان در بهارست از آتش رنگ های بی شمارست	علت ادبی برای خندان و رنگارنگ بودن گل ، اشتیاق برای دیدار خداوند است
۲	درختان را دوست می دارم که به احترام تو قیام کرده اند	علت ادبی برای ایستادن درخت ها ، جهت احترام به امام حسین(ع) است
۳	بید مجنون در تمام عمر سر بالا نکرد حاصل بی حاصلی نبود به جز شرمندگی	علت ادبی برای آویزان بودن شاخه های بید، شرمندگی ناشی از بی حاصلی است
۴	چو سرو از راستی برزد علم را ندید اندر جهان تاراج غم را	علت ادبی برای سرسبزی همیشگی درخت سرو ، راست قامتی و صداقت است
۵	هنگام سپیده دم خروس سحری یعنی که نمودند در آینه صبح دانی ز چه رو همی کند نوحه گری؟ از عمر شبی گذشت و تو بی خبری	علت ادبی برای آواز خواندن خروس در سحر ، هشدار به انسان هاست تا عمر را به غفلت سپری نکنند.